

David González

El paper del Rei

Ni Espanya no se'n va anar a dormir monàrquica el 18 de juny ni es va llevar republicana el 19, quan Felip VI, ja rei, va jurar la Constitució a les Corts. Tanmateix, intueixo que ni Catalunya no se n'anirà a dormir espanyola el 9-N ni es despertarà independent el 10. Hi ha –malgrat la polarització política i social extrema– una àmplia zona de grisos, matisos i claroscurs, en què imperen uns mínims que impedeixen que tot se'n vagi en orris, mínims que no passen per la genuïflició acrítica o interessada davant cap llei o institució sinó per l'art de relativitzar les (presumptes) veritats de cadascú per construir una zona d'acord, transacció i negociació permanent en benefici de tothom. És la base de la democràcia des dels grecs fins a Locke passant pel pactisme o contractualisme medieval i fins avui mateix.

Els segles de l'edat mitjana no van ser tan foscos com es pensa. El rei ho era si era rei a les Corts –a les de la Corona d'Aragó, sense anar més lluny– i, si no, no. Això va canviar amb els prínceps del Renaixement, que, en el camí de l'absolutització del poder, van fer mans i mànigues per convertir els parlaments medievals en cambres buides, sense cap poder efectiu. Doncs bé, una cosa semblant està passant ara mateix aquí, tret que, a diferència del segle XVII, no és el rei o la *covachuela* qui prova d'anul·lar el Parlament, sinó part dels entorns mediàtics i econòmics del poder polític democràtic els que voldrien suprimir de facto el paper arbitral i moderador que la Constitució reserva al cap de l'Estat. Alguna cosa grinyola en el guió d'aquests sectors quan s'ataquen persones com els presidents de La Caixa o del Foment, assenyalats com a cripto-independentistes pel fet d'haver demanat al nou rei que propiciï el diàleg polític sobre Catalunya, com també ha fet el president Mas. Alguna cosa falla quan els mateixos que amb tanta vehemència diuen que defensen la Constitució contra el desafiament sobiranista neguen al monarca espanyol l'exercici de la capacitat de mediació que li atribueix la Carta i el dret democràtic que assisteix Fainé, Gay de Montellà, Mas i qualsevol ciutadà a demanar que l'exerceixi.

Esclar que no li toca a Felip VI solucionar el conflicte! Però què hauria passat el 23-F si el seu pare s'hagués limitat a veure passar les hores?

De sobte, a alguns ja no els interessa Vicens Vives.●

Miquel Roca Junyent

Una línia vermella

Un conegut representant d'una encara més coneguda escola de negocis fa una intervenció en un seminari per a empresaris, executius i inversors. Al col·loqui fa una dura crítica contra el món polític; entre altres acusacions –per cert, ben poc originals– assenyala que hi ha massa polítics, massa despesa institucional, etcètera. Tot plegat molt tòpic i típic. A preguntes d'un assistent que es preocupa per si no s'està defensant o apel·lant a un dictador, el conferenciant, amb tota tranquil·litat, afirma que, si el dictador és competent, per què no?

Tant per qui ho deia, com per on ho deia i per qui representava la conclusió és gravíssima. En un país de més tradició democràtica, una frase així exclouria el seu autor del quadre de professors de l'escola. La dictadura, del color que sigui, té costos caríssims. I, el més car, la pèrdua de la llibertat, de la dignitat; és el mecanisme per posar en mans de la força i de la repressió el futur d'un país. Qualsevol creixement econòmic produït a l'empara d'un dictador arrossega l'arbitrarietat, l'explotació, la discriminació. La dictadura és allò contra el que han de lluitar, en primer terme, els defensors d'una economia de mercat.

El món polític té les seves febleses; com en té la condició humana o com en té el món econòmic. Per això necessitem la

millor política i els millors polítics, perquè són la garantia de la llibertat i del progrés que el món econòmic necessita per assegurar estabilitat i seguretat. La crítica contra el món polític ha de ser per millorar-lo, no per eliminar-lo. Cal fer arribar la veu de la crítica i de la proposta, però sabent i defensant que només l'acció política pot ajudar-nos a sortir dels problemes que ens envolten. I no serà fàcil. Però el populisme demagògic que condueix a

La dictadura, del color que sigui, té costos caríssims; el més car és la pèrdua de la llibertat, de la dignitat

la destrucció de les bases del sistema democràtic no porta enlloc. O, en tot cas, porta a aquesta freda, asèptica i "acadèmica" defensa de la "dictadura competent" que serà la ruïna del país, com ha estat sempre històricament.

Aquí, a casa nostra, tenim les millors escoles de negocis del món. Escoles que han fet dels seus valors una referència per a tot el món. Valors incompatibles amb la cínica defensa de les "dictadures competents".

Fernando Ónega

Desafiament superat

Aquest cronista va passar diversos anys i articles fent aquesta reflexió: el problema més gran de Felip de Borbó, quan sigui rei, serà traspasar a la seva persona l'adhesió que suscitava el seu pare, el rei Joan Carles. El desafiament de la successió era convertir el joancarisme en monarquisme. Ara he de reconèixer que això que em semblava tan crucial com difícil, ha resultat el més fàcil del relleu a la Corona. Sembla que el joancarisme ha estat gràndios, però superat. No sé si la majoria és monàrquica, però sembla feliç. Això diuen les primeres enquestes, en les quals es veu plena confiança en el nou Rei. I tot això no ha passat en uns quants anys. Ha passat en el brevíssim termini d'un parell de setmanes.

Com s'ha produït una transformació així? Tres circumstàncies l'han feta possible. La primera, que Felip VI ja estava acceptat per la societat. Amb la reina Sofia, era la persona més valorada de la família reial i per sobre de qualsevol polític professional. No es va haver de fabricar el personatge ni fer una gran operació d'imatge. El prestigi se'l va guanyar ell acte a acte, presència a presència i gest a gest. I la seva grandesa va quedar confirmada en la defensa de la candidatura olímpica de Madrid. Allà van veure els ciutadans la categoria de gran ambaixador, sempre reconeguda al rei abdicat.

La segona, la decadència física de Joan Carles. Ho hem vist en les seves malalties o en el seu discurs de la Pasqua Militar, el mateix dia que va decidir abdicar. Passar el testimoni al seu fill es va convertir en un fet sorprenent per falta d'antecedents, però normal des del punt de vista biològic i dinàstic. La transmissió d'estimacions ha estat guanyada per l'encara príncep. La transmissió de lleialtats es pot dir que ha estat automàtica.

I la tercera, el paper dels mitjans. Una societat és facilíssima de conduir si hi ha unanimitat en els creadors d'opinió. I en aquest cas n'hi ha hagut. Amb tots els matisos propis d'un sistema de llibertats, però n'hi ha hagut. Estem davant una consolidació monàrquica perquè l'opinió ho ha volgut així. La lliçó de tot això és que hi haurà monarquia mentre el Rei faci mèrits per mantenir-la... i l'opinió publicada ho sapiga apreciar.●

TINTA CARREGADA Joma

DEBAT. El lleure / Josep O. Pujol i Humet

Factor de promoció personal i social

Howard Gardner, professor de la Universitat de Harvard, va enunciar la teoria de les intel·ligències múltiples reformulant el concepte de capacitat intel·lectual: la intel·ligència és plural i diversa. Sobre aquesta tesi, Daniel Goleman va escriure la coneguda obra *Intel·ligència emocional* (1995), obrint-se a les emocions com a element fonamental de la "intel·ligència", entesa com la capacitat d'adaptar-se al medi, no només com determinats aprenentatges o la capaci-

tat de raonar. Avui, les definicions de "llocs de treball" i la selecció de persones es fan a partir de diferents competències professionals i personals entre les quals hi ha determinats aprenentatges, però també habilitats com el lideratge, l'ordre, l'orientació a objectius i la capacitat del treball en equip.

L'escola, a la qual cada cop se li demana més, és conscient de la importància d'una educació integral, tot i que tradicionalment s'ha centrat a transmetre coneixements i determinats hàbits. Els principals s'educaran en el marc ordinari de la família i a partir d'aquests, els valors que l'infant va integrant. Amb tot, existeix un espai temporal

privilegiat on, des del lleure, hi ha una màxima disposició a integrar hàbits, valors i experiències impossibles en altres contextos: l'educació en el lleure.

Aquests dies que milers d'infants i joves de Catalunya comencen les colònies, casals d'estiu i campaments voldríem fer una crida perquè la consciència col·lectiva valori la importància per al desenvolupament personal de l'educació en el lleure. Una societat evolucionada no pot descurar l'opció que el temps lliure esdevingui un espai educatiu. Les famílies, més enllà de comprar activitats puntuals per preu o destí, han de tenir en compte el marc en què gaudiran del

lleure els fills, quins valors mouran els monitors i quina continuïtat tindrà el projecte.

Formar part d'un centre d'esplai o agrupament escolta potenciarà el compromís social i voluntari, l'habilitat de parlar en públic i liderar, i, per tant, l'ocupabilitat. De l'actitud d'un educador jove, més proper als infants, en pot dependre la força interior del jove per trencar amb els seus condicionants socials. Gaudir d'experiències enriquidores en el temps lliure fa desenvolupar unes habilitats, promoció personal, contemplació, espiritualitat i aproximació al medi natural que, sense dubte, faran créixer la persona.●